

ביקור נתניהו בארה"ב: נצטרך לעבוד קשה כדי לשכנע את טראמפ

written by פרופ' זכי שלום | 10.12.2025

בשנות החמישים התבלט באוניברסיטת שיקגו חוקר, איש מדעי המדינה, בשם פרופ' האנס מורגנטאו. על רקע הכאוס שיצרה מלחמת העולם השנייה, הוא ביקש להתוות נוסחה מדינית שתוכל, כך קיווה, למנוע את פריצתה של מלחמה עולמית נוספת. הנוסחה מתבססת על שני מרכיבים: אינטרס לאומי וכוח. מדינות יכולות לפעול להגשמת האינטרסים הלאומיים שלהן, כך קבע מורגנטאו, רק אם יש להן עוצמה.

על רקע מדיניות הפייסנות של המערב כלפי גרמניה הנאצית והפקרתה של צ'כיה בהסכם מינכן ב-1938, קרא מורגנטאו למנהיגי העולם להימנע מהסתמכות על בני ברית כאופציה בלעדית להבטחת ביטחונן. ברגע המכריע, יכולות בנות ברית לסגת מהתחייבותן להגן על מדינה מותקפת. לכן כל מדינה חייבת להחזיק בידה עוצמה שתאפשר לה להגן על עצמה בכוחותיה-היא.

בנאום שנשא בפורום רייגן לביטחון לאומי ב-6 בדצמבר 2025, הרחיב מזכיר ההגנה האמריקני, פיט הגסט', את תחולתה של הגישה הריאליסטית על המערכת הבינלאומית בימינו והאסטרטגיה המתבקשת מצד ארצות הברית. העיקרון הראשון במתווה הריאליסטי, הוא צבירת עוצמה רבה ככל האפשר. בלי עוצמה אין יכולת לממש הישגים מדיניים כלשהם. עוד יותר חשוב היא ההבנה כיצד ולאילו מטרות יש להפעיל את העוצמה, במיוחד כאשר מדובר בארה"ב. המעצמה הגדולה בעולם. הגסט' מנה ארבעה עקרונות להפעלת הכוח של ארה"ב. מפעילים כוח: א' רק להגנה על אינטרסים חיוניים. ב' רק כדי לנצח. ג' רק עם מטרות ברורות הניתנות להשגה. ד' רק כמוצא אחרון.

לא מעט נשיאים, אמר מזכיר ההגנה, נטשו את הגישה הריאליסטית של הנשיא רייגן, אותה מיישם כיום באדיקות גם הנשיא טראמפ. הם צמצמו את העוצמה הצבאית האמריקנית, והעבירו מפעלים צבאיים רבים מעבר לים. מעבר לכך, הם הפכו את ארה"ב ל"שוטר העולם". הם אימצו יעדים שאינם קשורים ישירות לביטחון הלאומי שלה או שאינם ניתנים להשגה כמו הנחלת הדמוקרטיה ברחבי העולם, "גם במקומות שלא רצו בה או לא יכלו להתנהל באמצעותה". בשם אידיאולוגיות חסרות שחר, אמר הגסט', הם הובילו את הצבא האמריקני למלחמות חסרות תוחלת ברחבי העולם.

כמו הנשיא רייגן בזמנו, גם טראמפ מוכן להידבר גם עם אויבים כדי לקדם שלום. לצורך זה הוא לא יתחשב באידיאולוגיה של היריב (אין חרם על קומוניסטים), באופי המשטר (דיקטטורה) ובמידת השמירה שלהם על זכויות אדם.

בפועל, היעדים העיקריים כיום של ארה"ב על פי מזכיר ההגנה הם: א' הגנת המולדת, הכוללת,

בין השאר, שמירת הגבולות האמריקניים, פיתוח מערכות הגנה מתקדמות מפני טילים, רחפנים ועוד וגירוש מאסיבי של שוהים בלתי חוקיים בארה"ב. ב' § הרתעת סין באמצעות כוח, ללא עימות. ג' § חלוקת נטל הביטחון עם בנות הברית בדרך שתקל על התקציב האמריקני. ד' § האצת התפתחותה של התעשייה הצבאית של ארה"ב.

דברי מזכיר ההגנה חייבים להוביל את מדינת ישראל ל"שינוי דיסקט" בכל הנוגע להמשך מערכת היחסים עם ארצות הברית.

ישראל חייבת להפנים כי המשך הדהוד מעמדה הייחודי באמצעות נוסחאות כמו: "אנחנו הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון"; "אנחנו המדינה היחידה השומרת על זכויות אדם במזרח התיכון"; "אנחנו מדינה שיצאה מהשואה" וכו' § כל אלה ועקרונות אחרים של מוסר, כבר הרבה פחות רלוונטיים מנקודת ראותו של ממשל טראמפ.

ממשל טראמפ רוצה לראות את מדינת ישראל כבת ברית רבת עוצמה. בניגוד לקודמיו, הוא מוכן § ואפילו שואף § להקטין את תלותה של ישראל בארה"ב. הוא רוצה לראות במדינת ישראל מדינה היכולה לשרת את האינטרסים הביטחוניים של אמריקה.

ממשלת ישראל תצטרך לעמול קשה כדי לשכנע את הממשל שהמתווה שהיא מציעה ברצועת עזה, מול איראן, לבנון ויהודה ושומרון הוא מתווה המשרת גם את האינטרסים הלאומיים של ארצות הברית.

ביקורו הקרוב של ראש הממשלה בנימין נתניהו בארה"ב, הוא גורלי מבחינה זו. הלוואי ונצליח בכך.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 10 לדצמבר 2025.